

Posudek oponenta diplomní práce

Autor práce: Jiří Smrž

Název práce: Řemeslnická a živnostenská bratrstva a cechy v pražských městech od pozdního středověku do konce cechovního zřízení

CÍL PRÁCE

Autor si stanovil cíl zmapovat přehled vývoje řemeslnických a živnostenských bratrstev a cechů v pražských městech od jejich počátku až po zrušení. Tento cíl se mu podařilo bezezbytku naplnit.

ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ

Vysoce hodnotím úvodní kapitoly práce, které obsahují jednak vymezení tématu a jednak také kritický přehled dosavadního bádání zaměřeného na danou tematiku. Byť se má jednat o standardní součást kvalifikačních prací, zdaleka ne ve všech případech je těmto oddílům věnována náležitá pozornost, samozřejmě ke škodě věci. To však není tento případ a krom reflexe dosavadních prací a jejich zhodnocení autor explicitně formuluje i svá vlastní metodologická východiska.

Zajímavá je také kapitola názvoslovná, která je také součástí úvodních pojednání. Na s. 16–17 správně identifikuje problém v současném značně rozvolněném a nelogickém užívání pojmů „řemeslo“ a „živnost“, ale řešení tohoto problému, které sám nabízí, není příliš přesvědčivé. Mnohem správnější, než pracovat se všeobecnými encyklopediemi v 19. a počátku 20. století, by bylo využít dobovou historicko-národohospodářskou literaturu (např. práce K. Büchera), která pojmy jako řemeslo, živnost, domácí výroba, domácí výroba apod. zcela jednoznačně definuje a ještě historici 1. poloviny 20. století (např. B. Mendl) z ní důsledně vycházeli. Z kapitoly 2.1 zároveň vlastně vůbec nevyplývá, jak autor sám zejména řemeslo vymezuje a to zejména vůči necehovním výrobním odvětvím, které byly v Praze též rozšířeny.

V rozboru hmotných pramenů v oddíle o pečetích (s. 34) autor nabízí jako jednu z datačních možností rozbor ikonografické náplně pečetního pole a typu písma. Zejména druhá z obou možností je však víceméně pouze hypotetická, protože v novější době bylo písmo používané na pečetích takřka výhradně kapitální a nepodléhalo v čase žádným změnám.

Po obecném výkladu o vývoji cechovního zřízení se autor dostává k hlavní, katalogové části své práce. Zde jsou postupně představována jednotlivá řemesla a jejich cechy. Medailonky mají obdobnou strukturu, jsou představena nejprve zpracování v dosavadní literatuře a následuje výklad o dějinách daného cechu a jeho peripetiích v určité době. Jednotlivá hesla jsou nevyvážená, což je ovšem způsobeno patrně stavem pramenné základny. Částečně mohl autor tuto mezerovitost vykompenzovat např. použitím hojných technologických příruček a katalogů výrobních oborů domácí proveniencí z 19. století.

Autor rozštěpil katalog do tří chronologických kapitol, jejichž mezníky jsou roky 1561 a 1731. Vždy zahajuje oddíl obecným shrnutím dění v cechovní oblasti a pak probírá jednotlivá sdružení. Zde dávám k úvaze, zda by přece jen nebylo praktičtější nejprve shrnout veškerá obecná fakta a potom podat ucelené medailonky řemesel v celém chronologickém rozsahu, přičemž ty by mohly být vnitřně strukturovány dle potřeby. Tak, jak je problematika prezentována v hodnocené práci, se bohužel zcela ztrácí kontinuita výkladu. Jen částečně je situace zpřehledněna v Tabulce č. 6.

Ocenění si zaslouží soupis jazykových ekvivalentů názvů řemesel v němčině, latině i staré češtině, které mají velký potenciál v praktickém využití i pro další badatele.

FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Práce je psána vyzrálým a čtivým jazykem, kterému se autor zpronevřuje jen velmi výjimečně (např. ovšem hned v první větě, kde se dvakrát vyskytuje slovo významně; gramatický omyl na s. 10, s. 92, s. 136; v textu na s. 12 figuruje dr. Polívka jako Miroslav, v poznámkovém aparátu správně jako Miloslav, stejně tak i na s. 50, pleonasmus zákonná norma s. 94 a několik málo překlepů na s. 41, 43, 48, 54, 110, 120, či přesmyčka v datu na s. 192).

Po stránce typografické je práce takřka bezchybná, a to ať již se jedná o text samotný, tak o poznámkový aparát, který je konzistentní, přehledný a pečlivě zpracovaný. Z typografických omylů jmenujme snad jen proniknutí červené barvy do indexu poznámky na s. 19 či občasnou tečku na konci řádku i v případě, že se nejedná o konec věty.

Z čistě uživatelského hlediska bych se přimlouvala o podrobnější rozepsání obsahu práce. Byť jsou jednotlivá pojednání o řemeslech uspořádána abecedně, jejich vypsání v obsahu by orientaci v práci výrazně usnadnilo, a to zejména ve chvíli, kdy jsou pojednání o jednotlivých uskupeních roztroušena na více místech.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Jiří Smrž předložil k obhajobě kvalitní práci založenou jak na dosavadní literatuře, tak velkém množství primárních pramenů, a to nejen písemných, ale i hmotných. K obojímu navíc přistupuje kriticky. V mnoha ohledech v předložené práci opravil názory svých předchůdců a nabízí vlastní řešení či alespoň hypotézy. Práce je na vysoké jazykové a typografické úrovni.

NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ

Předloženou práci Jiřího Smrže doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.

V Praze, 10. června 2016

PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.
Katedra PVHAS FF UK Praha
a Archiv Národního muzea